

Որոշնական հորիզոններ

ՌԻՍՈՒՅԻՉՆԵՐ, ՈՎՋԵՐ ԴԱՍԱՎԱՆՂՈՒՄ ԵՆ

ՇԱՐԺՈՒՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ԽԱՆՁԱՐՈՒՄՆԵՐ ՈՒՆԵՑՈՂ ԵՐԵՒԱՆԵՐԻՆ

Շարժունակության խանգարումներ ունեցող երեխաները, ինչպես բոլորը, ԿԱՐՈՂ ԵՆ ՍՈՎՈՐԵԼ, իսկ դասավանդել նրանց՝ նշանակում է **օգնել նրանց հասնել իրենց ամենամեծ ներուժին**:
Շնորհակալություն Ձեզ այս մեծ մարտահրավերն ընդունելու պատրաստակամության համար:

1. ԴԱՍԱՐԱՆ

Համոզվեք, որ դասարանի բոլոր մասերում կա բավարար հասանելիություն անվասայլակով տեղաշարժվող երեխայի համար:
Համոզվեք, որ դասասենյակն ազատ է խոչընդոտներից և հասանելի է Շարժունակության խանգարումներ ունեցող սովորողի տեղաշարժման համար (անվասայլակով, քայլակով, հենակով):
Ազատ պահեք նստարանների միջև եղած տարածությունները:
Եթե դասարանը անհասանելի է կամ անհարմար տեղաշարժվելու համար, ապա այլընտրանքային դասարան գտնելը տեղին կլինի:

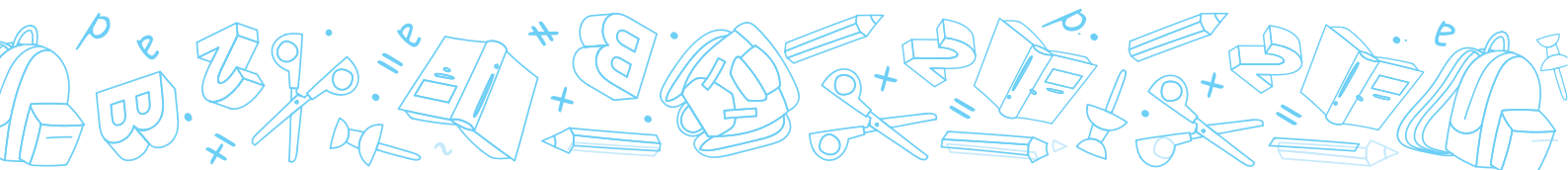
2. ԽՈՍԵՉ ԵՐԵՒԱՅԻ ՀԵՏ ՆՐԱ ՇԱՐԺՈՒՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ԽՆՂՐԻ ՄԱՍԻՆ

Լսողության խանգարումներ ունեցող շատ երեխաներ կարողանում են կարդալ շրթունքներից: Նրանք հասկանում են խոսքը՝ դիտարկելով խոսողի շրթունքների շարժումները, դեմքի արտահայտությունները և ժեստերը: Խոսելիս միշտ դեմքով կանգնեք դեպի դասարանը, կրեք վառ գույնի շրթներկ, խոսեք դանդաղ և հստակ՝ շեշտադրելով բառերի վերջավորությունները:

3. ԿԵՆՏՐՈՆԱԳԵՉ ՌԻՍՈՒՅՄԱՆ ՄԵՐ ՄԵՐ ՄՏԱՎՈՐ ՆԵՐՂՐՈՒՄՆԵՐԻ ՎՐԱ

Օգնեք երեխային առաջադրանքը կատարելու համար օգտագործել խնդիրների լուծման իր կարողությունները և մտածելու հմտությունները:

Այս նյութը ստեղծվել է Եվրոպական միության և ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի աջակցությամբ: Բովանդակության համար պատասխանատվություն է կրում մանկական և կրթության հոգեբանների հայկական ասոցիացիան, և պարտադիր չէ, որ այն արտահայտի Եվրոպական միության կամ ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի տեսակետները:

Շարժունակության խանգարումներ ունեցող սովորողները հաճախ ինտելեկտուալ առումով և իրենց մտավոր ունակություններով չեն տարբերվում իրենց հասակակիցներից, իսկ կրթության մեջ նրանց հաջող ներառումը իրականացնելու համար անհրաժեշտ կլինեն միջավայրային հարմարեցումներ:

4. ՕՉՏԱԳՈՐԾԵՔ ԱՃՎԿՆՈՂ ՍԱՐՁԵՐ ԵՎ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ

Նախապես սովորողի ծնողին կամ հատուկ մանկավարժին տրամադրեք բառերի և տերմինների այն ցանկը, որոնք նա դեռ չի լսել և որոնք հետո նա պետք է ծանոթանա հաջորդ դասի ընթացքում: Անծանոթ բառերը ավելի վաղ ներկայացնելով սովորողին՝ Դուք կարող եք նվազագույնի հասցնել այդ բառերը ընկալելու նրա դժվարությունը: Հակառակ պարագայում նոր նյութ բացատրելիս նոր բառերը ուղեկցեք սովորողին ծանոթ հոմանիշներով կամ նկարներով:

5. ՀԻՇՆՁ՝ ԱՆՎԱՍԱՅԼԱԿՆ ՍՈՎՈՐՈՂԻ ՄԱՐՄՆԻ ՏԱՐԱԾՁԻ ՄԻ ՄԱՍՆ Է

Մի կախվեք կամ մի հենվեք անվասայլակին, քանի որ դա նման է սովորողից կախվելուն կամ սովորողի վրա հենվելուն: Դա տեղին չէ, եթե դուք նրա մտերիմը կամ հարազատը չեք: Երբ երևում է, որ օգնության կարիք կա, հարցրեք՝ կարո՞ղ եմ օգնել: Սովորողների մեծամասնությունը անհրաժեշտության դեպքում օգնություն կհնդդի: Նրբանկատորեն ընդունեք «Ո՛չ, շնորհակալություն:» բառերը:

6. ՏՐԱՄԱՂՐԵՔ ԼՐԱՃՈՒՑԻՉ ՇԱՄԱՆԱԿ

Փորձեք հնարավորինս շատ օգտագործել նկարներ, գրաֆիկական պատկերներ և տեքստային նշումներ: Նոր նյութ բացատրելիս հնարավորինս շատ օգտագործեք գրատախտակ և դիդակտիկ պարագաներ: Դասարանին տրվող առաջադրանքները ներկայացրեք գրավոր տեսքով, իսկ բանավոր տեղեկատվությունը համալրեք նկարներով, գծապատկերներով, սխեմաներով: Ուսումնական նյութն ամրապնդելու նպատակով կարող եք կազմակերպել տեսաֆիլմի դիտում:

7. ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Սա աշխատանք է միայն սվիրյալների համար: Մենք շնորհակալություն ենք հայտնում՝ Ձեր աջակցության և լրացուցիչ աշխատանքի համար:

